

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **D. L. H.**, zastoupen JUDr. Martinem Köhlerem, advokátem se sídlem Vysoká 149/4, Liberec, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 21. 1. 2021, č. j. 58 Az 2/2020 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 11. 9. 2020, č. j. OAM-176/ZA-ZA11-HA08-2020, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, který ji zamítl rozsudkem ze dne 21. 1. 2021, č. j. 58 Az 2/2020 - 22. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Stěžovatel namítal, že stav věci byl v řízení před správním orgánem zjištěn nesprávně vzhledem k nesprávnému hodnocení důkazů. Má za to, že na jeho straně existují relevantní důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, spočívající ve

zdravotních rizicích spojených s návratem stěžovatele do země původu, kde mu hrozí vážná újma z důvodu nedostatečné zdravotní péče, i pro faktickou nemožnost přístupu stěžovatele k soukromé zdravotní péči ve Vietnamu. Žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci i přesto, že stěžovatel navrhoval, aby žalovaný doplnil dokazování zdravotní dokumentací stěžovatele. Ze zjištěného stavu věci tudíž není podle stěžovatele zřejmé, nakolik vážný je jeho zdravotní stav z pohledu moderní medicíny. Má za to, že žalovaný rezignoval na své povinnosti, které mu ukládá ustanovení § 2 - § 8 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Dále poukazoval na správní vyhoštění, které mu bylo uloženo rozhodnutím Ředitelství služby cizinecké policie ze dne 19. 8. 2020, č. j. CPR-9514-21/ČJ-2020-931200-SV. Vycestování mu však znemožňuje vážná známost, kterou v České republice navázal, a společně plánované uzavření sňatku a založení rodiny. V této souvislosti vytýkal žalovanému, že tyto důvody nevypořádal ve vztahu k § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a rozhodnutí o správním vyhoštění nevzal v potaz. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, případně aby také zrušil žalobou napadené rozhodnutí a rozhodnutí č. j. CPR-10784-3/ČJ-2020-930310-V249.

IV.

[3] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[4] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[5] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[6] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel dne 24. 2. 2020 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel uvedl, že je bez náboženského vyznání, nikdy nebyl politicky aktivní, je svobodný a bezdětný. Vlast opustil v září 2018. Cestoval letecky z Hanoje do Berlína, v Berlíně žil asi rok, následně přicestoval do České republiky. Vycestoval s cestovním pasem a německým studijním a pracovním vízem na 90 dní. Je zdravý a s ničím se neléčí. O udělení mezinárodní ochrany v České republice požádal z důvodu, že potřebuje léčbu nebo operaci pravého oka a ví, že v České republice je dostupná kvalitní zdravotní péče. Ve Vietnamu by byla tato operace velmi drahá a nemohl by si ji dovolit. Dne 27. 2. 2020 byl se stěžovatelem proveden doplňující pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel vysvětlil, že od svých deseti let má potíže s okem, které mu natéká, je červené a bolí ho. Bolest se dostavuje nepravidelně, trvá asi 14 dní, 2x až 3x do roka, naposledy měl potíže v květnu roku 2019. Své zdravotní obtíže řešil

pokračování

už ve Vietnamu, podstoupil vyšetření a dostal kapky, které ale jeho problém nevyřešily. V Německu své zdravotní potíže neřešil, protože nevěděl jak. Koncem roku 2019 se rozhodl odcestovat do České republiky. Při vstupu do České republiky neměl vízum a za účelem legalizace svého zdejšího pobytu kontaktoval advokáta. Ten mu doporučil požádat o udělení mezinárodní ochrany. V Německu o mezinárodní ochranu nepožádal, neboť nevěděl, že takovou možnost má. Stěžovatel nevěděl, kolik by stála léčba oka ve vlasti. Státní vietnamské nemocnice jeho nemoc nevyléčí a na soukromé lékaře nemá stěžovatel peníze. Rodiče i sourozenci stěžovatele žijí ve Vietnamu, v České republice přímé příbuzné nemá, ale žijí zde jeho teta, bratranec a sestřenice. Stěžovatel dále uvedl, že ve vlasti neměl žádné problémy s vietnamskými státními orgány či bezpečnostními složkami. V případě vycestování do Vietnamu by mu však mohla být odepřena nezbytná zdravotní péče k ošetření oka. Jiné důvody, které ho vedly k odchodu ze země původu či k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, stěžovatel neuvedl.

[7] Stěžovatelem tvrzené zdravotní důvody směřují k možnosti udělení humanitárního azylu, resp. doplňkové ochrany. Institutem humanitárního azylu se zabýval Nejvyšší správní soud v řadě svých rozhodnutí (např. rozsudky ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, nebo ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48). Z této judikatury vyplývá, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí, či nikoliv; míra volnosti uvážení správního orgánu je limitována pouze zákazem libovůle. Nejvyšší správní soud ve své ustálené judikatuře specifikoval skutečnosti, které jsou obvyklými důvody pro udělení azylu z humanitárních důvodů, tím však není lepší zdravotní péče (srov. rozsudek ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69). K situacím, kdy žadateli o mezinárodní ochranu, který trpí závažnou nemocí, může hrozit skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, se Nejvyšší správní soud dostatečně vyjádřil v rozsudku ze dne 9. 10. 2009, č. j. 6 Azs 34/2009 - 89, z něž jasně plyne, že musí jít o závažnou, akutně hrozící nemoc, přičemž v zemi původu není pro žadatele dostupná potřebná zdravotní péče. Jak vyplývá z usnesení téhož soudu ze dne 30. 7. 2015, č. j. 4 Azs 105/2015 - 22, mezinárodní ochrana může být cizinci poskytnuta i z důvodu jeho nepříznivého zdravotního stavu, ale pouze tehdy, pokud by návrat do země původu (tj. státu, jehož je státním občanem nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu posledního trvalého bydliště) cizince přímo ohrozil na životě, tj. pokud by představoval skutečné nebezpečí vážné újmy spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení. V této souvislosti Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem poukazuje na to, že stěžovatel v průběhu správního i soudního řízení nepředložil žádné relevantní doklady potvrzující jím tvrzené onemocnění oka, které je vzhledem k popsáním zdravotním potížím chronického charakteru [bolest se dostavuje cca 2x až 3x do roka (naposledy v květnu 2019), přičemž akutní potíže trvají vždy asi 14 dnů, poté odezní a po zbytek roku je zdravý], a zcela zjevně se nejedná o tak závažný zdravotní stav specifikovaný ve výše uvedené judikatuře zdejšího soudu. Krajský soud proto správně uzavřel, že pokud stěžovatel svá tvrzení nedoložil vůbec žádnou lékařskou zprávou, ať už z České republiky, Německa, kde žil před příchodem do České republiky, či ze země svého původu, nelze tuto skutečnost klást k tíži žalovaného a tvrdit, že tento dostatečně nezjistil skutkový stav věci. Žalovaný pak ve svém rozhodnutí zdůraznil, že to byl stěžovatel, kdo svůj zdravotní stav dostatečně neřešil ani v zemi původu, ani v Německu, a vysvětlil, proč stěžovateli neuvěřil, že v České republice nebyl schopen domoci se očního vyšetření. Rovněž se podrobně zabýval i úrovní zdravotní péče ve Vietnamu a zdůvodnil,

proč má za to, že stěžovatel v domovském státě má možnost léčby tvrzených obtíží. Samotný fakt, že zdravotnictví ve Vietnamu je na jiné úrovni než zdravotnictví v České republice a že stěžovatel by měl přístup ke zdravotní péči ve Vietnamu pravděpodobně komplikovanější, nedokládá nutnost udělit stěžovateli mezinárodní ochranu ve smyslu zákona o azylu.

[8] K tvrzení stěžovatele, že se žalovaný nezabýval tím, že nucené vycestování stěžovatele by pro něj a jeho přítelkyni znamenalo vážnou újmu, lze odkázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, který opakovaně uvedl, že kromě výjimečných případů nejsou rodinné vazby cizince v České republice důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu (viz např. rozsudky ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65, ze dne 21. 5. 2010, č. j. 6 Azs 5/2010 - 57, nebo usnesení ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 - 52, ze dne 21. 4. 2010, č. j. 9 Azs 3/2010 - 62, a ze dne 28. 4. 2011, č. j. 1 Azs 5/2011 - 36). Otázkou, zda je životní situace stěžovatele natolik výjimečná, aby opravňovala mimořádné udělení doplňkové ochrany z důvodu nepřiměřeného zásahu do jeho soukromého a rodinného života, se žalovaný dostatečným způsobem (s ohledem na tvrzení stěžovatele) zabýval na str. 11 svého rozhodnutí. Dospěl přitom ke zcela správnému závěru, že vycestování stěžovatele není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že ačkoliv k tomu měl dostatek prostoru, stěžovatel v průběhu správního řízení vůbec nezmínil, že na území České republiky navázal vážnou známost. Nelze proto klást k tíži žalovanému, že se k této skutečnosti nevyjádřil. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS. Z něj plyne, že je povinností správního orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení mezinárodní ochrany jen tehdy, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany alespoň tvrdí, že zde azylově relevantní skutečnosti jsou. Správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení mezinárodní ochrany žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

[9] Na závěr Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 57). Stěžovatel si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmu, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatel ve správním řízení sám uvedl, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a žít zde se svou přítelkyní, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců. Tohoto soužití se nelze domáhat na základě institutů zákona o azylu. Odepření mezinárodní ochrany stěžovateli nemůže vést k zásahu do jeho soukromého a rodinného života.

pokračování

[10] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[11] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. dubna 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu